

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

II. Consultatio de libro Augustano inter Elect. Sax. Maurit. Ord. & Theolog.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

nem mandatum sibi fuisse tandem à Cæsare, ANNO
 vt hac de re cum subditis diligenter ageret, 1548.
 vnaque cum ipsis in recipienda hac ordina-
 tione publica, reliquorum Ordinum instar
 obedientiam præstare non recusaret. Hunc
 igitur in finem eos esse conuocatos, qui præ-
 cipui sint & seniores in Ordinum senatu, vt
 diligenter euoluant Ordinationem hanc, &
 quid super ea Cæsari respõdendum sit, com-
 municatis inter se consilijs definiant: Qua in
 re ad eum modum agant, vt se concordia,
 pacis ac publicæ tranquillitatis amantes re-
 ipsa declarent.

Causa cõ-
 uentus in-
 dicti.

Hæc vbi de scripto recitata sunt, liber
 Augustanus vnà propositus fuit; quem dele-
 cti statim communibus suffragijs Synedrio
 Theologorum offerendum censuerunt; vt hi
 scilicet, quid in eo probandum sit, quid im-
 probandum, scripto declararent: Quod &
 factum est continuò; verum ita, vt operas in-
 ter se diuiderent, & cuiilibet designarentur
 certa quædam capita de quibus censurâ scri-
 beret. Melanchthon dogmata sumpsit exa-
 minanda, quæ maioris sunt momenti; puta
 caput de Iustificatione, de bonis operibus, a-
 liaque id genus, in quibus iam decretum ha-
 bebant ab Augustana Confessione non dis-
 cedendum. Alij alias libri partes examina-
 runt: Cumque singuli sua conferrent in me-
 dium, ex varijs lacinijs confarcinatum est
 scriptũ paulo prolixius illo, quod mēse pro-
 ximo per Melanchthonem nomine V Vittē-

II.
 Librum
 Augustanũ
 proponit.

Singulæ e-
 ius partes
 à singulis
 examinan-
 tur.

ANNO
1548.

bergenſium in uſum Mauritiꝝ cōfectum diximus: licet poſterius hoc ab illo priore, quod ad ſententiam quidem attinet, parum aut nihil omnino diſcreparet: niſi quod in hoc altero largior erat vberiorq; verborum affluentia.

Flaciani ex
inſidijs om-
nia ex-
plorant &
publicant.

Cæterum erant Miſenæ Flaciani quidam, hoſtes Melanchthonis acerbiffimi, qui velut ex inſidijs obſeruabant omnia, quæ gerebantur. Horum nonnulli ſcriptum hoc incertum quo artificio conſecuti, Magdeburgum miſerunt, qui tum Flacianorum nidus erat præcipuus; vbi hoc ipſum vix vno menſe poſt, quam conuentus hic ſolutus eſt, auctoribus inſcijs typis fuit expreſſum & ſparſum in vulgus. Quâ in re non admodum bonâ fide per Flacianos actum V Vittenbergenſes Adiaphoriſtæ quiritantur. Deprehenſum enim fuit, eos omiſſiſſe nonnulla; quædam etiam inſeruiſſe aliena; ſcripta quidem ab iſſidem Theologis, ſed in alium finem; quin & nonnulla malitioſè in alienum ſenſum detorſiſſe; nimirum vt Melanchthoni cæterisque, qui huic conſultationi interfuerunt, odium inuidiamq; conciliarent.

Ad. Syn.
p. 152. b.

Atque hic eſt liber ille, niſi me fallit coniectura, quem Cæſar litteris ſuis adiunctum Mauritio tranſmiſit, vti iam ante diximus: qui ſopitam nonnihil ipſius iracundiam in Melanchthonem denuo ſuſcitauit. Et quidem placuit Ordinibus cenſura ſynedriꝝ; ſeque profeſſi ſunt ab eo doctrinæ genere

In priſtina
cēſura col-
locutores
perſeuerāt.

NON

non discessuros. Sed quid Cæsari respon-
dendum esset, aut quomodo placandus
ipsius animus, cum librum hunc non inter-
polandum censuris, sed assensu proban-
dum dederit, id verò difficile fuit expedi-
re. Placuit post multam deliberationem,
vt Melanchthon ceterique, qui præsentés
erant, breuem conscriberent vniuersæ do-
ctrinæ summam, quæ in regionibus istis
sub Electore Mauritio traderetur; idque
iuxta seriem capitum, quæ libro Augusta-
no per ordinem explicantur. Hoc verò
scriptum non Mauritius Elector, sed Or-
dines & Concionatores istarum ditionum
nominibus prius subscriptis responsionis lo-
co Cæsari transmitterent: Quem facilè dice-
bant perspecturum, si hanc doctrinæ summâ
cum Augustano libro conferat, quid in eo
probandum censeant, quid improbandum.
Fuit hoc Ordinum consilium, quod Con-
cionatores non improbabant illi quidem;
verum ad subscriptionem quod attinet, pro
parte suâ tergiuersabantur. Ordines vero
in sententiâ persistebant, vrgebantque pro-
positum scilicet, vt sine morâ breuis huius-
modi religionis confessio scriberetur. Ita-
que Melanchthoni suo suorumque nomine
denuo scriptitandum fuit: Et cœpit ille qui-
dem magno conatu; sed cum præfationem
opusculi, tum locum de iustificatione, deq;
bonis operibus vix absoluisset, quidam è Sy-
nedrio aliud consilium suggererunt, scilicet

ANNO
1548.

Dubitatur
de respon-
so Cæsari
dando.

Breueculū
doctrinæ
cōscribunt
offerendū.

Alia opi-
nio Luthe-
ranorum
de libello
supplice.

nec

ANNO
1548.

nec disputandū cum Cæsare, nec Augustano libro summam Lutheranae fidei, quam diximus, opponendam, sed oblato tantum libello supplice, quam humiliter rogandum Cæsarem, ne subditos istarum ditionum ad dogmatum rituumque mutationem compellat. Itaque libellum supplicem conscribunt offerendum Cæsari, quem ad delectos Ordini mittunt, vnā cum breui scripto quodam, in quo nouum hoc consilium proponunt, adiectis rationibus, quibus moti in hanc sententiam descenderint. Ordines verò cum rationes huius instituti maturius expēdissent, hæsitarunt: Quo factum est, vt & hoc cōsilium in spongiam, quod aiunt, incumberet. Itaque tertium quiddam in mentem venit, quod vtriūque demum, Ordines, inquam, & concionatores probarunt: Rogandum scilicet Electorem Principem, vt is ceu medius interueniat, & datis ad Cæsarem litteris hoc ipsum petat Ordinum nomine, quod libello supplice continebatur. Hac de re mentem suam scripto tandem declarant, cui rationes inferunt, quibus existimant ab Electore permoueri posse Cæsarem, ne ad recipiendam, quam Augustæ promulgatam diximus, ordinationem vrgeantur.

Tertia opinio præualet.

Mauritij responsio.

Mauritius per lecto scripto respondet, nihil ab ijs nunc in medium adferri, quod non pridem in Comitijs Augustanis præfens mouerit; idque frequenter eumque in modum, vt maiore fide atque industria causam hanc agere

agere nemo possit: nec obtinuisse tamē quicquam apud Cæsarem, qui consensum vrgeat cum reliquis Ordinibus, per quos liber ille sit in Comitijis approbatus. Itaque frustra futurum, si speret absentem se per litteras impetrare posse, quod præsens cum esset, summoque studio frequenter niteretur, ne quiuerit tamen obtinere. Deliberandum igitur amplius, dispiciendumque, an non sine detrimento religionis in gratiã Cæsaris paulo plus in rebus quibusdam largiri possint atque concedere, quam concedendum hætenus iudicarint. Adhæc Ordines, Quia pauciores essent numero, nec reliquos, si quid ipsi nunc definiant, in potestate sua futuros, suspendendum hoc negotium censuerunt. Atque ita Conuentus ille post octidui actionem ad decimum Iulij re prorsus infecta solutus fuit; Quod cum ex rumore publico per Germaniam innotuisset, Ferdinandus Rex & Archiepiscopus Moguntinus, alijque nonnulli Protestantium, per litteras Mauritium serio cohortati sunt, vt Cæsari tandem morem gereret. Quin & de periculis eum monuerunt, quæ si pertinacius recuset, metuenda videantur. Vrgebat & Cæsar ipse responsum, datis ad Mauritium litteris; quibus & hoc illi mandabatur, vt iurisdictionem ecclesiasticam vicinis Episcopis restitueret.

In hoc ancipiti rerum statu Mauritius cōuentum omnium Ordinum indicere decreuit;

ANNO
1548.

Petit vt magis concordia studio concedatur.

Replica
Ordinum.

Soluitur
conuentus.

Mauritius
a Cæsare
monetur
ad concordiam.

III.